

N:o 27.

Af Herr Wallenberg: Angående aflåtande af underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om åtgärders vidtagande för skyndsamt införande af ett nytt för Sverige, Norge och Danmark gemensamt system för mått, mål och vikt.

Vid 1853 och 1854 års riksdag väckte jag motion om införandet af *Metriska systemet* i mått, mål och vikt. Vi egde på den tiden, noga räknadt, tretton lagligen gällande viktenheter med sina öfver- och underafdelningar. Fem rymdemålenheter och tvänne längdmått. Jag sökte då göra gällande den åsigt, att oaktadt de många olika enheterna det skulle vara lätt att öfvergå till ett helt och hållet nytt system, ty de många jemförelsepunkterna som då funnos gjorde, att man för hvarje ny enhet eller dess underafdelningar säkert skulle hafva funnit något med det äldre föreställningssättet jemförligt värdebegrepp. Vidare påpekade jag, att alla under innevarande århundrade hos andra nationer företagna förändringar antingen inneburo en fullständig anslutning till det *Metriska systemet* eller också jemkningar i syftning att uppnå precisa jemförelsepunkter mellan de förut brukliga systemen och det metriska. Allt detta oaktadt och ehuru man icke bestred riktigheten af min förutsättning, att det metriska systemet skulle vinna allt större utbredning bland de civiliserade nationerna och att ju förr en nation beslöte sig att öfvergå till detta system, desto större fördelar skulle den vinna derigenom, beslöto statsmakterna likväl 1854 att endast införa decimalindelningen, men med bibehållande af förut begagnade enheter för mått, mål och vikt. Det tagna steget var onekligen riktigt, men förutsatte en ytterligare förändring, påkallad af en ökad lifflighet uti den internationela beröringen. Man har på andra håll insett, att det icke är nog att kunna decimalräk-

ning, man bör äfven ställa så till, att man begagnar samma enheter som andra nationer, hvarigenom ändlösa evalveringar undvikas och för öfrigt vinnes, att statistiska och handelsuppgifter blifva mera lättfattliga för ett större flertal läsare.

Vid 1862 års riksdag väckte jag motion om en framställning till Kongl. Maj:t om nödiga åtgärders vidtagande i syfte, att det metriska systemet måtte blifva infördt i de tre skandinaviska rikena. Riksdagen biföll motionen och en underdånig skrifvelse afläts, som hade till påföljd en Kongl. proposition angående metriska systemets begagnande vid medicinaliers försäljande och hvilken af Riksdagen bifölls. Denna författning utkom år 1869.

Vid 1872 års nationalekonomiska möte i Köpenhamn uttalade mötet sig enhälligt för införande af metriska systemet i de tre skandinaviska rikena.

Vid 1873 års riksdag antogs till följd af en Kongl. proposition det metriska systemet såsom grund för det nya guldmyntsystemet.

Vid 1874 års riksdag föreslog Kongl. Maj:t, att gramvigten skulle införas till begagnande vid vägandet af perlor och ädelstenar samt vid jernvägstrafiken, men Riksdagen fann icke det föreslagna fjätet leda till ett önskvärdt mål, och genom detta afslag synes mig tydligt, att Riksdagen vill vänta tills ett helt system framlägges, så att man icke vidare må behöfva återkomma till denna reformfråga. I äldre tider uppkommo de många olika vigtslagen deraf, att man trodde de olika metallerna böra hafva hvar sitt vigtsystem. Men att nu i omvänd ordning på än ett än ett annat föremål så småningom tillämpa ett nytt vigtsystem, skulle otroligt försvåra och fördröja öfvergången. I denna fråga är det egentligen *öfvergångens* olägenheter man fruktar. Villigt erkänner man, att, när öfvergången är gjord, så äro väsentliga fördelar uppnådda, men att besluta sig för att försöka besegra en tillfällig svårighet för att uppnå ett stort mål, dertill saknas både lust och mod. Om jag ej oriktigt uppfattat förhållandena, torde hufvudorsaken till den fåtaliga svenska nationens jemförelsevis sällsynta kraftutveckling under 16:de och 17:de århundradena få sökas deruti, att man *då* icke förödmjukade sig inför sina vanor, utan *så snart* man var öfvertygad om, att någonting annat än det man brukade var bättre, tillegnade man sig detsamma så snart som möjligt. På denna princip bygges inför vår samtid den tyska kraftutvecklingen, och exempelvis må anföras, att i denna fråga har Tyskland icke tvekat bryta med sina vanor. Genom författningen den 17 Augusti 1868 blef det metriska systemet antaget i Tyskland. Med år 1872 kan reformen i det stora tyska kejsarriket anses införd.

Under öfverläggningen sistlidne riksdag i denna Kammare angående detta ärende uppgafs från statsrådsbänken, att metriska systemet redan begagnades af 250,000,000 människor, och denna viktiga uppgift bevisar att detta system är det enda, som vunnit utbredning.

Det har yttrats betänkligheter med anledning deraf, att vetenskapsmän ej lyckats blifva fullt eniga om det metriska systemets enheter, och att man borde vänta tills denna forskning afslutats. Men forskningen afslutas aldrig, och sedan man funnit det metriska systemet tillräckligt noggrannt att väga guld och gift, så bör det väl ock kunna begagnas att väga jern och smör m. m.

Då nu Unionskonungen beslutat föreslå Norges Storting att antaga metriska systemet, och då antagandet af ett skandinaviskt myntsystem skulle sakna all rimlighet, så vida det icke varit meningen att fullfölja gemensamheten till underlättnad af den internationela beröringen mellan brödrafolken och Danmark, så synes tiden vara inne att på allvar behandla denna fråga. Uppskof tjenar till intet, ty öfvergångens olägenheter blifva alltid några, emedan ingen lär sig det nya förr än han vet att det i hans lifstid kommer i bruk.

Jag vågar emellertid icke framställa något lagförslag i detta ämne, men då de tre skandinaviska nationerna tydligen ådagalagt en sträfvan att få gemensamhet uti dessa i den dagliga beröringen så djupt ingripande bestämmelser, och då Sverige och Danmark redan hafva ett gemensamt myntsystem, som jemväl snart torde antagas af Norge, samt ändtligen, då det för Norge och Danmark blifver odrägligt att begagna decimalindelning i mynt, men tolftals räkning i mått och vikt, så synes mig tiden vara inne att öfvergifva den afvaktande ställningen, hvarför jag nu tillåter mig vördsamt hemställa, det Riksdagen behagade besluta, att i underdånig skrifvelse hemställa, det Kongl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, hvilka åtgärder kunna finnas lämpliga för att, så fort ske kan, få antaget ett nytt system för mått, mål och vikt, gemensamt för brödrarikena och konungariket Danmark.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1875.

A. O. Wallenberg.